

lanságban hagy afelől, hogy az állami irányítást a magángazdaságot illetőleg, hogyan kell értenünk. Hisz devizarendelet, kontingentálás, importmegszorítás, prémiumok és más hasonló, a nemzetközi monopolkapitalizmusból következő megszorítás már érvényben van, tehát mit és hogy irányítson az állam? — Nézzük azonban tovább: „Tévedés azt hinni, hogy az egyik gazdasági rendszer eltűnik s azt egy másik helyettesíti... az evolúció folyamata eklektikus.“ Végül is M. az irányított gazdaságot eszköznek fogja fel, amelynek rendeltetése a „holnap“ gazdasági rendjébe való átmenet elősegítése. A holnap rendszerét azonban M. szerint éppoly kevéssé lehet bejövendőlni, mintahogy lehetetlen előre látni a csillagrendszer jövőben előálló változásait. A csillagrendszer változásait valóban nem lehet előre látni, azt azonban nagyon jól látja a tőke, hogy mit kell csinálni a maga holnapjának biztosítása érdekében. Amint látható M. egyrészt az irányított gazdaságot, másrészt a magánkezdeményezést favorizálja s ezt a két, lényegében ellentétes gazdasági elemet akarja összeharmonizálni. Így kétségtelenül „eklektikus“ a fejlődés útja. Ez összeharmonizálásnak különben nyilvánvaló az értelme. Egyfelől (tömegebázis nyereséje céljából) a kollektívizmus, másfelől a régi felé tekint, mely a magánkezdeményezést nemcsak hogy feltételezi, de meg is követeli. Nem hiányzik M.-nál persze az a kérdés sem, vajjon az irányított gazdaság nem eredményez-e diktatórikus politikát? M. azonban megnyugtat s az Egyesült Államok példájára hivatkozik, ahol a „demokrácia teljhatalmu vezetőt választott magának“. Madgearunak ez a párhuzama nyilvánvalóan tarthatatlan, hisz az E. A. termelési szerkezetének összehasonlíthatatlanul más természete semiféle analógiát nem enged meg a román viszonylatokkal. Viszont, hogy az E. Á.-ban az irányított gazdaság hogyan vált be, arról jó képet ad a Korunk áprilisi száma a N. I. R. A. ellenmondásai cím alatt.

(Nagyvárad)

Bihari Béla

AZ ÚJ NÉMET PAGANIZMUS. A mai Németországban a szekták és a keresztény-ellenes pogány vallások konjunkturája van. A mai német viszonyok elviselhetetlenségét misztikus értelmezésekkel és szertartásokkal fellépő alakulatok próbálják elfeledtetni. Mintha azt mondanák: a mai német élet elviselhetetlenségének nem a mai német berendezkedések, hanem a nem fajtiszta zsidó-keresztény hitfelfogás az oka. A tömegek elégedetlenségének az elterelésére a politikusok fantasztikus papi mezeket öltének. Valamikor új pártokat alakítottak, most vallásalapítóknak csaptak fel. Nyomukban egyre-másra bukkannak föl a különböző pogány hitközségek, helycsoportok, lapok, folyóiratok, melyek közben igen hevesen harcolnak egymás közt.

Az egymással szembenálló új német pogány felekezetek két nagy csoportra oszthatók. Az egyik képviseli, hogy ugyanmily nagy a hivatalos pogányság: ez az ADG (Arbeitsgemeinschaft der Deutschen Glaubensbewegung), akik azonban nem tévesztendőek össze az ismert német keresztényekkel, akik az árja kereszténység alapján állanak. Az ADG a múlt nyáron alakult Eisenachban, különböző északi-népi csoportokból. Ezek a csoportok azonban nem tudtak egymás közt megegyezni s egy részük az NRA (Nordisch-Religiösen Arbeitsgemeinschaft) néven kivált belőlük, személyi és elvi okokból. Ezek szerint „az északi hit egysége nem harcolható ki olyan csoportokkal, amelyek kompromisszumot kötnek szabadvallási, félkeresztény, ős-északi megváltáshirdető (Wir #h) és teológikus-hierarchikus nemzeti-egyház

hivekkel (Bergmann), hanem egyedül a tiszta pogány világnézetű mozgalom győzelmével.“

Az NRA ellene van az ős-északi kereszties-istennek, amely létét a hamisítvány Ura-Linda-krónikának köszönheti. „Mi az ős-északi mezbe öltöztetett kereszties-istent is Dávid fiának tartjuk s a Rómába vezető utnak.“

A pogány theológia főpapja bizonyos Hauer professzor, aki eredetileg kőműves volt, később mint misszionárius a baseli Misszió Társaság szolgálatában Indiába ment, majd tehológiát tanult Oxfordban és Tübingenben, ahol most vallástörténelmet ad elő. Az ADG vezetői közé tartoznak gróf Reventlow, a lipcei Bergmann professzor, az írók közül Leers. A mozgalmat a Lippei herceg finanszírozza s valamennyien Rust birodalmi kultuszminiszter különleges védelme alatt állanak. Közöttük van még H. Wirth, aki a birodalmi kormány megbízásából a wietkikenbergi mezőn állítja föl a német pogány-kor emlékszoibrait, — természetesen a német adózók költségére.

Miket követel az új német paganizmus? Ezeket a követeléseket Hauer fogalmazta meg. Többek közt ilyeneket mond: „Követeljük az államtól, hogy részünk legyen a német ifjuság nevelésében... A német ifjuság zöme, különösen a nemzeti-szocialisták, akiknek a legmélyebb kérdéseire a kereszténység nem tud felelni, sóvárog a német hit után. Vajjon nem különös, hogy egy germán-német államban egy jesusitának, még ha nem is német származású, joga van német gyermekek vallásos nevelésére, de nincs joga ugyanerre egy német hitű nemzeti-szocialista tanítónak, aki kiharcolta a harmadik birodalmat?... Követeljük kultusszal, ünnepekkal és ünnepségekkel bíró egyházközségek felállításának a jogát, a közönség erőinek a megerősítésére...“

A német hivatalos felfogás kétségtelenül a pogányok malmára hajtja a vizet. A kereszténység, jólehet mindig bebizonyította hajlékonyságát. Németország mai urai szemében — hogy a legendyőbb kifejezésüket használjuk — kivénült. A pogány szekták legutolsó országos gyűlésén, ahol megjelentek az olyan szélsőséges pogányok mint a fajkutató Günther és Mandel, Dr. Kunner „A fauszti évszázad kezdete és vége“ című előadásában a következőket mondta: „A bűn és bűnhődés fogalma az árja ember szemében teljesen ismeretlen és idegen fogalom.“ Ez a fogalom tipikusan keleti eredetű. Következésképpen az árja embernek nincs szüksége megváltásra. Bergmann professzor pedig a következőket mondta: „...aki a mi mai német ifjuságunkat ismét kereszténnyé akarja tenni, az vallásnélkülivé teszi. A kereszténység már nem a mi vallásunk, már nem vallása az élettörvényei és a faji-biológiai alapon gondolkodó kornak. Következésképpen az árja helyett az ifjuságnak, aki a keresztény megváltás- és eredendő bűn-vallásra tanítja, a heroikus német hit és a heroikus német erkölcsstan helyett.“

(Berlin)

Szeremley László

A FRANCIA NÉMET EGYÜTTMŰKÖDÉS ADALÉKAIBÓL. Hitlerék uralomra kerülte előtt a német sajtó rengeteget írt a francia-német szellemi együttműködés kísérleteiről. Berlinben és Párisban külön-külön csoportok készítették elő a közeledés útját. Már arról volt szó, hogy mindkét részről kultur attasékat delegálnak. A nagy német kiadók egyre-másra hozták ki frankofil kiadványaikat. Akadtak német és francia írók, akik a francia-német szellemi együttműködés munkakörére specializálták magukat. A weimari kor alkonyának